

Απαντήσεις στις παρατηρήσεις που διατύπωσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο ψήφισμά του σχετικά με την Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ για 2016

Η Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ για το 2016 παρουσιάστηκε από τον Αντιπρόεδρο της ΕΚΤ στις 10 Απριλίου 2017 σε ειδική σύνοδο της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.¹ Στις 5 Φεβρουαρίου 2018 ο Πρόεδρος της ΕΚΤ παρέστη στη συζήτηση της ολομέλειας του Κοινοβουλίου με θέμα την Ετήσια Έκθεση.² Την επόμενη ημέρα η ολομέλεια εξέδωσε το ψήφισμά της σχετικά με την Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ για το 2016 (εφεξής «το ψήφισμα»)³.

Με την ευκαιρία της διαβίβασης της Ετήσιας Έκθεσης της ΕΚΤ για το 2017 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η ΕΚΤ παρέχει τις απαντήσεις της στις παρατηρήσεις που διατύπωσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο ψήφισμά του.⁴ Αυτές οι απαντήσεις δημοσιοποιούνται στο πλαίσιο της πρακτικής που υιοθετήθηκε το 2016 κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.⁵ Πρόκειται για ένα δείγμα της δέσμευσης της ΕΚΤ όσον αφορά τη λογοδοσία, πέρα από τις απαιτήσεις της Συνθήκης.

1 Η νομισματική πολιτική της ΕΚΤ

1.1 Η αποτελεσματικότητα των μέτρων της ΕΚΤ και οι παρενέργειές τους

Στο ψήφισμα εξετάζεται η αποτελεσματικότητα των μέτρων νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ, η επίδρασή τους στις συνθήκες χρηματοδότησης στη ζώνη του ευρώ και οι

¹ Βλ. <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2017/html/sp170410.en.html>.

² Βλ. <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2018/html/ecb.sp180205.en.html>.

³ Το κείμενο του ψηφίσματος όπως εκδόθηκε είναι διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στη διεύθυνση <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0025+0+DOC+XML+V0//EL>.

⁴ Οι απαντήσεις δεν καλύπτουν τα ζητήματα που τίθενται στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την Τραπεζική Ένωση. Για ανάλυση αυτών των θεμάτων, βλέπε την Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ για την εποπτική δραστηριότητα (διαθέσιμη στη διεύθυνση <https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/publications/annual-report/html/ssm.ar2017.el.html>). Οι απαντήσεις σε παρατηρήσεις που περιέχονται στο ψήφισμα για την Τραπεζική Ένωση θα δημοσιευθούν αργότερα εντός του έτους.

⁵ Βλ. παράγραφο 23 του ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 2016 σχετικά με την Ετήσια Έκθεση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για το 2014, το οποίο διατίθεται στη διεύθυνση <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0063+0+DOC+PDF+V0//EL>.

παρενέργειές τους, για παράδειγμα στις παραγράφους 3, 11, 12, 15, 20, 22, 23 και 25.

Η ΕΚΤ πιστεύει ότι τα μέτρα νομισματικής πολιτικής της έχουν συμβάλει σημαντικά στη βελτίωση των συνθηκών χρηματοδότησης για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά καθώς και στην επιτάχυνση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης και την άνοδο του πληθωρισμού. Η συνολική επίδραση όλων των μέτρων νομισματικής πολιτικής που ελήφθησαν από τα μέσα του 2014 μέχρι τον Οκτώβριο του 2017 στην ανάπτυξη και τον πληθωρισμό της ζώνης του ευρώ εκτιμάται, και στις δύο περιπτώσεις, γύρω στις 1,9 ποσοστιαίες μονάδες σωρευτικά για την περίοδο 2016-2020. Οι δίαυλοι μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής έχουν λειτουργήσει ικανοποιητικά, εξασφαλίζοντας τις απαραίτητες συνθήκες που θα επιτρέψουν τη διαρκή επάνοδο των ρυθμών πληθωρισμού σε επίπεδα κάτω αλλά πλησίον του 2%.

Ενώ στο ψήφισμα γίνεται αναφορά σε έλλειψη επαρκούς προσφοράς πιστώσεων, τα διαθέσιμα στοιχεία υποδεικνύουν ότι τα μέτρα νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ είναι αποτελεσματικά ως προς τη χαλάρωση των συνθηκών χρηματοδότησης γενικά και τη στήριξη της ανάκαμψης της έκδοσης δανείων προς επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία, συνεχίζεται η σταδιακή ανάκαμψη του ρυθμού αύξησης των δανείων. Ο ρυθμός αύξησης των δανείων τόσο προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις όσο και προς νοικοκυριά έχει ανακάμψει σημαντικά από τα μέσα του 2014 (κατά περισσότερο από 6 ποσοστιαίες μονάδες για τα δάνεια προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις και κατά περίπου 3 ποσοστιαίες μονάδες για τα δάνεια προς νοικοκυριά), αντανακλώντας τη μετακύλιση των μέτρων νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ. Η ζήτηση δανείων εκ μέρους επιχειρήσεων, όπως δείχνει η έρευνα για τις τραπεζικές χορηγήσεις στη ζώνη του ευρώ, έχει αυξηθεί σημαντικά από το 2015 και συνεχίζει να στηρίζει τη σταδιακή ανάκαμψη του ρυθμού αύξησης των δανείων.⁶

Όσον αφορά την έμφαση του ψηφίσματος στις βελτιώσεις της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) σε πιστώσεις, θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι ΜΜΕ φαίνεται να έχουν ωφεληθεί ιδιαίτερα από την αυξανόμενη μετακύλιση των επιτοκίων πολιτικής μετά τη θέσπιση της δέσμης μέτρων πιστωτικής χαλάρωσης τον Ιούνιο του 2014. Τα αποτελέσματα της πιο πρόσφατης έρευνας για την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση (Survey on the Access to Finance of Enterprises - SAFE) στη ζώνη του ευρώ (για την περίοδο Απριλίου 2017-Σεπτεμβρίου 2017) επιβεβαιώνουν συνεχιζόμενες βελτιώσεις όσον αφορά τη διαθεσιμότητα εξωτερικής χρηματοδότησης για ΜΜΕ, υποβοηθούμενες από τη μεγαλύτερη προθυμία των τραπεζών για χορήγηση δανείων και από τις καλύτερες οικονομικές προοπτικές, ακόμη και σε χώρες που επλήγησαν σοβαρότερα από την κρίση. Παρά τις διαρθρωτικές διαφορές, τα επιτόκια

⁶ Όσον αφορά τις εικαζόμενες νομισματικές ανωμαλίες, οι οποίες θα ήταν ορατές στην απόκλιση των ρυθμών αύξησης του χρήματος με την ευρεία έννοια και του χρήματος με τη στενή έννοια, μπορεί να παρατηρηθεί ότι ο ρυθμός αύξησης του Μ3 διατηρείται ισχυρός μετά την ανακοίνωση του προγράμματος αγοράς περιουσιακών στοιχείων. Όπως τονίζεται στο ψήφισμα, ισχύει ότι η αύξηση του Μ3 καθοδηγήθηκε κυρίως από τις πιο ρευστές συνιστώσες του, δεδομένου του χαμηλού κόστους ευκαιρίας της διακράτησης ρευστών καταθέσεων σε ένα περιβάλλον χαρακτηριζόμενο από πολύ χαμηλά επιτόκια και οριζόντια καμπύλη αποδόσεων.

τραπεζικών χορηγήσεων για πολύ μικρά δάνεια – τα οποία θεωρούνται αντιπροσωπευτικά για τα δάνεια προς ΜΜΕ – μειώθηκαν κατά 199 μονάδες βάσης από τις αρχές Ιουνίου του 2014 μέχρι τα τέλη Ιανουαρίου του 2018, σε σύγκριση με μείωση κατά περίπου 97 μονάδες βάσης για τα μεγάλα δάνεια.

Η ΕΚΤ παρακολουθεί τις παρενέργειες των μη συμβατικών μέτρων νομισματικής πολιτικής της, δίνοντας συχνά πληροφορίες για αυτά τα θέματα και λαμβάνοντάς τα υπόψη κατά τον καθορισμό της νομισματικής πολιτικής της, στον βαθμό που επηρεάζουν την επίτευξη του πρωταρχικού στόχου της σταθερότητας των τιμών. Συνολικά, οι παρενέργειες φαίνεται μέχρι στιγμής να είναι περιορισμένες. Για παράδειγμα, δεν είναι εμφανής ευρείας βάσης διόγκωση των αποτιμήσεων των περιουσιακών στοιχείων στη ζώνη του ευρώ. Οι μέτριες πιστωτικές εξελίξεις στηρίζουν την εκτίμηση ότι ο κίνδυνος πιστωτικής έξαρσης με υπερβολική πιστωτική επέκταση και αναντιστοιχίες των τιμών των περιουσιακών στοιχείων είναι επί του παρόντος χαμηλός. Ταυτόχρονα, στο πλαίσιο ισχυρών εξελίξεων στη χορήγηση νέων ενυπόθηκων δανείων, οι εξελίξεις στις τραπεζικές πιστώσεις θα πρέπει να παρακολουθούνται προσεκτικά, ιδίως σε χώρες όπου οι τιμές των κατοικιών αυξάνονται δυναμικά και οι εκτιμήσεις όσον αφορά τις αποτιμήσεις υπερβαίνουν τα θεμελιώδη μεγέθη. Εάν οι παρενέργειες της νομισματικής πολιτικής γίνονταν ανησυχητικές, θα ήταν απαραίτητη η ανάληψη δράσης από άλλες πολιτικές, εκτός εάν αυτές οι παρενέργειες θα μπορούσαν να επηρεάσουν την επίτευξη της σταθερότητας των τιμών στη ζώνη του ευρώ. Έτσι, για παράδειγμα, στοχευμένα μακροπροληπτικά μέτρα θα πρέπει να εφαρμοστούν, όπως έχει ήδη γίνει σε ορισμένες χώρες, σε περίπτωση που οι κίνδυνοι οι οποίοι σχετίζονται με φούσκες στις τιμές των περιουσιακών στοιχείων γίνουν ουσιώδεις σε συγκεκριμένους τομείς/χώρες. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, στηρίζοντας την οικονομική ανάκαμψη και τη σταθερότητα των τιμών, η νομισματική πολιτική συμβάλλει σημαντικά στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των καταναλωτών, των επιχειρήσεων και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Όσον αφορά τις ανησυχίες που εκφράζονται στο ψήφισμα ότι μια οριζόντια καμπύλη αποδόσεων θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά τη σταθερότητα και την κερδοφορία του τραπεζικού συστήματος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι μέχρι στιγμής η επίδραση των μέτρων νομισματικής πολιτικής φαίνεται συγκρατημένη. Συνολικά, τα χαμηλότερα καθαρά επιτοκιακά περιθώρια, που σχετίζονται με την οριζόντια καμπύλη αποδόσεων και την καθοδική δυσκαμψία των επιτοκίων καταθέσεων, αντισταθμίζονται από βελτιώσεις των οικονομικών προοπτικών που ασκούν θετική επίδραση στην πιστωτική ποιότητα (και επομένως στο κόστος σχηματισμού προβλέψεων των τραπεζών) και στους όγκους των χορηγήσεων. Ταυτόχρονα, ενώ οι κυκλικές προκλήσεις εξανεμίζονται σταδιακά, η κερδοφορία των τραπεζών εξακολουθεί να είναι αρκετά υποτονική. Αυτό αντανακλά διαρθρωτικούς παράγοντες, όπως μεταξύ άλλων η χαμηλή αποδοτικότητα ως προς το κόστος, η χαμηλή δημιουργία και διαφοροποίηση εσόδων και τα υψηλά αποθέματα μη εξυπηρετούμενων δανείων (σε ορισμένες χώρες).

Οι αντιδράσεις της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ στην κρίση έχουν εξελιχθεί με την πάροδο του χρόνου προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις στις οποίες καλείται να αντεπεξέλθει η ζώνη του ευρώ. Επί του παρόντος

δομούνται γύρω από μια πολυδιάστατη σειρά συμβατικών και συμπληρωματικών μη συμβατικών μέτρων.

Σε αυτά περιλαμβάνονται οι στοχευμένες πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (ΣΠΠΜΑ), τα αρνητικά επιτόκια, ένα ευρύ πρόγραμμα αγοράς περιουσιακών στοιχείων (asset purchase programme - APP) και η παροχή ενδείξεων σχετικά με τα επιτόκια και το APP. Το πλαίσιο πολιτικής της ΕΚΤ στηρίζεται σε ένα διαφοροποιημένο θεωρητικό υπόβαθρο. Η διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ στηρίζεται από πλούσια σειρά αναλυτικών εργαλείων, που αναπτύσσονται όχι μόνο εντός της ΕΚΤ αλλά συχνά και σε στενή συνεργασία με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) σε ευρύ φάσμα ομάδων εργασίας του Ευρωσυστήματος. Αυτά τα εργαλεία τεκμηριώνονται μέσω διαφόρων διαύλων, όπως το Οικονομικό Δελτίο, ειδικές επεξηγήσεις στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ, μελέτες στο πλαίσιο των σειρών Occasional Papers, Working Papers, Research Briefs και ομιλίες μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής. Επιπλέον, η ΕΚΤ διαδραματίζει ενεργό ρόλο στη συζήτηση ιδεών και βελτιώσεων των πλαισίων πολιτικής των κεντρικών τραπεζών εντός της κοινότητας κεντρικών τραπεζών, σε στενή συνεργασία με την ακαδημαϊκή κοινότητα. Αυτό είναι εμφανές από τον μεγάλο αριθμό σεμιναρίων και συνεδρίων που διοργανώνει η ΕΚΤ. Στο μέλλον, η ΕΚΤ θα συνεχίσει να τεκμηριώνει την εξέλιξη του θεωρητικού πλαισίου της και να τη γνωστοποιεί στο κοινό μέσω όλων αυτών των διαύλων.

1.2 Το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων του επιχειρηματικού τομέα και η εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής

Οι παράγραφοι 28 και 29 του ψηφίσματος εξετάζουν συγκεκριμένα το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων του επιχειρηματικού τομέα (corporate sector purchase programme - CSPP). Άλλα ζητήματα που σχετίζονται με την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής αναλύονται στις παραγράφους 5, 6, 38 και 47.

Το CSPP συνέβαλε στην αύξηση των εκδόσεων ομολόγων από μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις στη ζώνη του ευρώ η οποία δεν αντισταθμίστηκε από μείωση της ροής τραπεζικών δανείων προς τον τομέα των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων. Αυτό ενισχύεται από τα αποτελέσματα της έρευνας για τις τραπεζικές χορηγήσεις, σύμφωνα με τα οποία το καθαρό ποσοστό των τραπεζών της ζώνης του ευρώ που δηλώνουν ότι η χρηματοδότηση από την αγορά μέσω έκδοσης χρεογράφων είχε αρνητική επίδραση στη ζήτηση δανείων από μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις κατά μέσο όρο ήταν λιγότερο αρνητική κατά την περίοδο από το β' τρίμηνο του 2016 μέχρι το δ' τρίμηνο του 2017 από ό,τι τον Μάρτιο του 2016 όταν ανακοινώθηκε το CSPP. Επιπροσθέτως, υπάρχουν ορισμένες ενδείξεις ότι το CSPP μπορεί να έχει ωφελήσει έμμεσα τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις με μικρή ή μηδενική πρόσβαση στις αγορές ομολόγων: ορισμένες επιχειρήσεις των οποίων των ομόλογα είναι αποδεκτά για αγορά από το Ευρωσύστημα έχουν όντως μειώσει τη χρηματοδότησή τους από τραπεζικά δάνεια, ελευθερώνοντας έτσι κάποιο χώρο στους ισολογισμούς των τραπεζών ώστε να ικανοποιείται η ζήτηση δανείων από μικρότερες επιχειρήσεις. Επιπλέον, στο πλαίσιο των πρόσφατων γύρων της SAFE διαπιστώθηκε συνεχιζόμενη βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε εξωτερική χρηματοδότηση, γεγονός που επιβεβαιώνει την τάση που παρατηρείται από το 2014, δηλ. στη

διάρκεια περιόδου εφαρμογής αρκετών μη συμβατικών μέτρων νομισματικής πολιτικής. Επιπλέον, μια σταθερή άνοδος των καθαρών ροών των πολύ μικρών δανείων προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις – που θεωρούνται αντιπροσωπευτικά των δανείων προς ΜΜΕ – από το 2014 τεκμηριώνει τα αποτελέσματα της SAFE.

Όσον αφορά τις παρατηρήσεις που διατυπώνονται στο ψήφισμα σε σχέση με το αίτημα προς την ΕΚΤ να διασφαλίσει την πλήρη διαφάνεια ως προς διάφορες πτυχές του CSPP, η ΕΚΤ δημοσιεύει πλήθος πληροφοριών σχετικά με το CSPP. Η ΕΚΤ δημοσιεύει συγκεντρωτικά στοιχεία σχετικά με τις διακρατήσεις στο πλαίσιο του CSPP σε εβδομαδιαία βάση, συμπεριλαμβανομένου ενιαίου καταλόγου τίτλων και των ΕθνΚΤ που διακρατούν τα ομόλογα.⁷ Η ΕΚΤ έχει επίσης δημοσιεύσει δύο ειδικά πλαίσια στο Οικονομικό Δελτίο της με πρόσθετες πληροφορίες για τον τρόπο λειτουργίας και τις διακρατήσεις του CSPP. Για να ενισχύσει τη διαφάνεια και ως εκ τούτου τις γνώσεις του κοινού για το CSPP, τον Οκτώβριο του 2017 η ΕΚΤ άρχισε να δημοσιοποιεί, σε εξαμηνιαία βάση, την κατανομή των διακρατήσεων στο πλαίσιο του CSPP κατά οικονομικό τομέα, πιστοληπτική διαβάθμιση και χώρα κινδύνου έναντι του πλήρους φάσματος αποδεκτών ομολόγων. Τέλος, τον Νοέμβριο η ΕΚΤ άρχισε να δημοσιεύει ιστορικές μηνιαίες εξοφλήσεις στο πλαίσιο του CSPP και αναμενόμενες εξοφλήσεις για τους επόμενους δώδεκα μήνες. Αυτά τα στοιχεία επικαιροποιούνται πλέον κάθε μήνα. Όλες οι σχετικές πληροφορίες που αφορούν την εφαρμογή του CSPP είναι διαθέσιμες σε ειδική ιστοσελίδα με απαντήσεις σε συνήθεις ερωτήσεις.⁸

Ενώ η ΕΚΤ δεσμεύεται για τη διαφάνεια όσον αφορά την εφαρμογή του APP, η δημοσιοποίηση των επιμέρους διακρατήσεων θα περιορίζει την αποτελεσματικότητα του προγράμματος ως προς τη συνεισφορά του στην εκπλήρωση της εντολής της ΕΚΤ να διατηρεί τη σταθερότητα των τιμών. Η αποκάλυψη διμερών δεδομένων σε επίπεδο επιχειρήσεων θα μπορούσε να δώσει στους συμμετέχοντες στην αγορά τη δυνατότητα να εκμεταλλευτούν τις πληροφορίες, για παράδειγμα προβλέποντας τις αγορές του Ευρωσυστήματος και επηρεάζοντας εσκεμμένα τις τιμές της αγοράς προς κατεύθυνση που θα υπονόμειε την αποτελεσματικότητα του CSPP και, κατ' επέκταση, σημαντικού μέρους των μη συμβατικών μέτρων νομισματικής πολιτικής που έχει αποφασίσει το Διοικητικό Συμβούλιο. Σε αυτό το πλαίσιο, ακόμη και μια καθυστερημένη δημοσίευση των διακρατήσεων ανά τίτλο θα μπορούσε να μειώσει την ευελιξία και συνεπώς την αποτελεσματικότητα του APP. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αξιολογήσει σε μεταγενέστερο στάδιο κατά πόσον θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο περαιτέρω αύξησης της διαφάνειας του CSPP μετά την ολοκλήρωση της φάσης των καθαρών αγορών στο πλαίσιο του APP.

Όσον αφορά τις ανησυχίες που εκφράζονται στο ψήφισμα σχετικά με τα επίπεδα των μη εμπορεύσιμων περιουσιακών στοιχείων και των τιτλοποιημένων απαιτήσεων που παρέχονται ως εξασφάλιση, το Ευρωσύστημα ανέκαθεν δέχεται ευρύ φάσμα εξασφαλίσεων για τις

⁷ Βλ. <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html>.

⁸ Βλ. <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/cspp-qa.en.html>.

πιστοδοτικές του πράξεις προκειμένου να διασφαλίζει την αποτελεσματική και αποδοτική εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής. Μια ευρεία σειρά αποδεκτών εξασφαλίσεων βοηθά στο να διασφαλίζεται η ομαλή και αποτελεσματική εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής. Το Ευρωσύστημα διαθέτει αναλυτική δέσμη απαιτήσεων που αφορούν την καταλληλότητα και τη χρήση περιουσιακών στοιχείων ως εξασφαλίσεων καθώς και αναλυτική δέσμη μέτρων ελέγχου κινδύνου που εφαρμόζονται στις εξασφαλίσεις. Αυτές οι απαιτήσεις και τα μέτρα είναι διαθέσιμα στο κοινό και η ΕΚΤ δημοσιεύει τον κατάλογο των εμπορεύσιμων περιουσιακών στοιχείων που γίνονται δεκτά ως εξασφαλίσεις σε ημερήσια βάση. Αυτό προάγει τη σαφήνεια και τους ίσους όρους ανταγωνισμού. Προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη οι κίνδυνοι (πιστωτικός, αγοράς και ρευστότητας) που ενέχει κάθε τύπος περιουσιακού στοιχείου, οι απαιτήσεις και τα μέτρα ελέγχου κινδύνου του Ευρωσυστήματος περιλαμβάνουν ελάχιστα πρότυπα πιστωτικής ποιότητας και διαβαθμισμένες περικοπές αποτίμησης που λαμβάνουν υπόψη τους κινδύνους οι οποίοι συνδέονται με διαφορετικά περιουσιακά στοιχεία σε συνάρτηση με τον τύπο τους (κατηγορία περικοπής αποτίμησης), την εναπομένουσα διάρκεια και την πιστωτική ποιότητα. Από αυτήν την άποψη, η αυξημένη χρήση ορισμένων κατηγοριών περιουσιακών στοιχείων δεν αποτελεί η ίδια θέμα ανησυχίας για το Ευρωσύστημα. Τα πλαίσια ελέγχου κινδύνων και αποτίμησης δημοσιεύονται επίσης στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.⁹

Όσον αφορά τις ανησυχίες που επανειλημμένως εκφράζονται στο ψήφισμα σχετικά με το TARGET2, σύμφωνα με αναλύσεις της ΕΚΤ οι μεταβολές στα υπόλοιπα του TARGET αντανakλούν σε μεγάλο βαθμό τις ροές ρευστότητας που προκύπτουν στο πλαίσιο του APP και δεν αποτελούν σύμπτωμα νέων πιέσεων στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Όπως έχει εξηγηθεί σε αρκετές περιστάσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο¹⁰ και σε διάφορες δημοσιεύσεις της ΕΚΤ¹¹, ο διακανονισμός αυτών των συναλλαγών συνεπάγεται διασυνωριακές πληρωμές και μεταβολές στα υπόλοιπα του TARGET, ενώ η ακόλουθη αναδιάρθρωση χαρτοφυλακίων μπορεί να επηρεάσει περαιτέρω αυτά τα υπόλοιπα.

Θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι η παροχή έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα (emergency liquidity assistance - ELA) αποτελεί επί του παρόντος εθνική αρμοδιότητα που ασκείται από τις ΕθνΚΤ. Η συμφωνία για την ELA της 17ης Μαΐου 2017 παρέχει στο Διοικητικό Συμβούλιο τις πληροφορίες που χρειάζεται για την επαρκή εκτέλεση των καθηκόντων του βάσει του άρθρου 14.4 του καταστατικού

⁹ Κατευθυντήρια γραμμή ΕΚΤ/2014/60 σχετικά με την εφαρμογή του πλαισίου νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος και κατευθυντήρια γραμμή ΕΚΤ/2015/35 σχετικά με τις περικοπές αποτίμησης κατά την εφαρμογή του πλαισίου νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Επιπλέον, τα πλαίσια αποτίμησης εξασφαλίσεων και ελέγχου κινδύνων του Ευρωσυστήματος περιγράφονται στο έγγραφο που δημοσίευσε η ΕΚΤ το 2015 με τίτλο «The financial risk management of the Eurosystem's monetary policy operations».

¹⁰ Βλ. μεταξύ άλλων τις παρατηρήσεις με την ευκαιρία της τακτικής ακρόασης ενώπιον της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 20 Νοεμβρίου 2017 (https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2017/html/ecb.sp171120_1.en.html).

¹¹ Βλ. πλαίσιο στο Οικονομικό Δελτίο με τίτλο «The ECB's asset purchase programme and TARGET balances: monetary policy implementation and beyond» (https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ebbox201703_01.en.pdf), πλαίσιο στο Οικονομικό Δελτίο με τίτλο «TARGET balances and the asset purchase programme» (https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/eb201607_box02.en.pdf) και μελέτη από τη σειρά Occasional Papers με τίτλο «The Eurosystem's asset purchase programme and TARGET balances» (<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op196.en.pdf>).

του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (εφεξής το «καταστατικό του ΕΣΚΤ»), δηλ. να αξιολογεί κατά πόσον η παροχή ELA παρεμβαίνει στους στόχους και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ. Η ELA στην ουσία παρέχεται από μια ΕθνΚΤ ή πιθανώς αρκετές ΕθνΚΤ που ενεργούν από κοινού σε περίπτωση διασυννοριακών τραπεζικών ομίλων. Όσον αφορά το αίτημα που διατυπώνεται στο ψήφισμα για περαιτέρω διασαφήνιση της παροχής ELA, θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο όρος «χρηματοπιστωτικά ιδρύματα» που χρησιμοποιείται στη συμφωνία για την ELA επιδιώκει να καλύψει ευρύ φάσμα πιθανών δικαιούχων ELA. Δεν αντιστοιχεί στον ορισμό των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων του άρθρου 4 παράγραφος 26 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 (κανονισμός για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις). Έτσι λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι η ELA είναι ένα εργαλείο που υπηρετεί ταυτόχρονα τους σκοπούς της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Αυτό μπορεί να μην περιορίζεται στα πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στις χώρες της ζώνης του ευρώ.

2 Τραπεζική ένωση και άλλα θέματα που σχετίζονται με την ευρωπαϊκή χρηματοπιστωτική αρχιτεκτονική

Ενώ σκοπός του ψηφίσματος δεν ήταν να εξεταστούν κατά κύριο λόγο θέματα που σχετίζονται με τα εποπτικά καθήκοντα της ΕΚΤ, στις παραγράφους 4, 23, 26, 27, 31, 32, 33 και 39 γίνεται αναφορά σε αρκετά θέματα που αφορούν την τραπεζική ένωση και την ένωση κεφαλαιαγορών.

Η ΕΚΤ στηρίζει όλες τις προσπάθειες για την ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης και, ως εκ τούτου, για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα της ζώνης του ευρώ. Η ευρωστία του ευρωπαϊκού τραπεζικού τομέα έχει βελτιωθεί τα τελευταία χρόνια, χάρη στην ενισχυμένη προληπτική ρύθμιση και εποπτεία και πάνω από όλα χάρη στην ίδρυση της τραπεζικής ένωσης. Παρά τις ειδικές πληρωμές μερισμάτων, οι τράπεζες της ζώνης του ευρώ αύξησαν τους δείκτες κεφαλαίου της κατηγορίας 1 από 11,6% σε 13,6% από το 8^ο τρίμηνο του 2014 μέχρι το 8^ο τρίμηνο του 2016.¹² Ωστόσο, η αρχιτεκτονική της τραπεζικής ένωσης δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί. Θα πρέπει να αξιοποιηθούν οι τρέχουσες ευνοϊκές οικονομικές συνθήκες προκειμένου να ολοκληρωθεί αυτό το σχέδιο, γεγονός που θα διασφαλίσει την ετοιμότητα ακόμη και για τις σοβαρότερες κρίσεις. Η ΕΚΤ εκφράζει την ικανοποίησή της για το ότι στο ψήφισμα αναγνωρίζεται η σημασία ενός ευρωπαϊκού συστήματος ασφάλισης καταθέσεων (ΕΣΑΚ), που αποτελεί τον τρίτο πυλώνα της τραπεζικής ένωσης και κρίσιμο στοιχείο που στηρίζει την ανθεκτικότητα της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Η ΕΚΤ πιστεύει ότι η τραπεζική ένωση θα πρέπει να προχωρήσει όσο το δυνατόν ταχύτερα προς ένα πλήρως αμοιβαιοποιημένο ΕΣΑΚ. Έχει λάβει χώρα σημαντική μείωση των κινδύνων, γεγονός που διευκολύνει τις διαπραγματεύσεις ώστε να επιτευχθεί πρόοδος προς την πρώτη φάση του ΕΣΑΚ και να ανοίξει ο δρόμος για μια συμφωνία σχετικά με το πώς θα πρέπει να διαμορφωθεί το ΕΣΑΚ σε σταθερή βάση. Αυτό δεν αποκλείει την

¹² Βάσει δείγματος 103 σημαντικών ιδρυμάτων που κατέγραψαν σταθμισμένα ως προς τον κίνδυνο στοιχεία ενεργητικού (στο υπόδειγμα COREP) και συνολικά στοιχεία ενεργητικού (στο υπόδειγμα FINREP) σε όλες τις χρονικές περιόδους από το 8^ο τρίμηνο του 2014 μέχρι το 8^ο τρίμηνο του 2017.

ανάγκη για περαιτέρω ποιοτικά μέτρα μείωσης των κινδύνων κατά τη μετάβαση σε ένα ΕΣΑΚ πλήρους εφαρμογής.

Όπως τονίστηκε από την Πρόεδρο του Εποπτικού Συμβουλίου της ΕΚΤ κατά τις δημόσιες ακροάσεις της επί του θέματος, το σχέδιο συμπληρώματος του εγγράφου κατευθύνσεων της ΕΚΤ προς τις τράπεζες για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια είχε εξαρχής ως επιδίωξη να διασαφηνίσει τις εποπτικές προσδοκίες ως σημείο αφετηρίας ενός εποπτικού διαλόγου ανά ίδρυμα στο πλαίσιο της διαδικασίας εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP). Ποτέ δεν υπήρξε πρόθεση για αυτοματισμό στην εφαρμογή μέτρων. Το συμπλήρωμα επανεξετάστηκε προσεκτικά υπό το φως των σχολίων που ελήφθησαν στη διάρκεια της δημόσιας διαβούλευσης. Επίσης, οι νομικές ανησυχίες που διατυπώθηκαν από μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ελήφθησαν πλήρως υπόψη. Η τελική εκδοχή του συμπληρώματος δημοσιεύθηκε στις 15 Μαρτίου.¹³

Όσον αφορά τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, στο ψήφισμα διατυπώνεται αίτημα για ευρεία κάλυψη, μεθοδολογική καταλληλότητα και αξιοπιστία, στοιχεία που συμφωνούν με τη θέση της ΕΚΤ.

Είναι επίσης σημαντικό να τονιστεί η αξία των στοχευμένων, σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο αναλύσεων για τη συμπλήρωση των ολοκληρωμένων, μεγάλης κλίμακας εποπτικών ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων κατά τρόπο ευέλικτο και αποδοτικό τόσο για τις εποπτικές αρχές όσο και για τις τράπεζες. Παραδείγματα πρόσφατων εργασιών που διενέργησε η ΕΚΤ μαζί με άλλες ευρωπαϊκές και εθνικές αρχές στον τομέα της μεθοδολογίας των εν λόγω ασκήσεων είναι η προσαρμογή της μεθοδολογίας της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του 2018 για όλη την ΕΕ προκειμένου να ληφθεί υπόψη το νέο λογιστικό πλαίσιο ΔΠΧΑ 9 και οι ενισχυμένες απαιτήσεις για τη διαμόρφωση υποδειγμάτων όσον αφορά τα έσοδα πλην τόκων. Αυτές οι προσαρμογές των μεθοδολογιών των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων με σκοπό να λαμβάνονται υπόψη οι εξελίξεις στις αγορές και στο ρυθμιστικό πλαίσιο είναι κρίσιμες προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι εν λόγω ασκήσεις εξακολουθούν να αποτελούν αποτελεσματικά εποπτικά εργαλεία. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η ΕΚΤ διενέργησε επίσης ειδική άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τον κίνδυνο επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο το 2017.

Η ΕΚΤ συμφωνεί με το αίτημα του ψηφίσματος για έγκαιρη και πλήρη ολοκλήρωση και εφαρμογή της ένωσης κεφαλαιαγορών. Όπως εξηγείται στη συνεισφορά της ΕΚΤ στο πλαίσιο της διαβούλευσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την ενδιάμεση αναθεώρηση της ένωσης κεφαλαιαγορών του 2017¹⁴, η ΕΚΤ είναι ένθερμος υποστηρικτής του σχεδίου της ένωσης κεφαλαιαγορών από το αρχικό του στάδιο. Εν προκειμένω, χρειάζεται περαιτέρω δράση σε τομείς όπως η εναρμόνιση των πλαισίων αφερεγγυότητας, η φορολόγηση και το εταιρικό δίκαιο προκειμένου να αρθούν οι διασυννοριακοί φραγμοί στην χρηματοπιστωτική

¹³ https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssm.npl_addendum_201803.el.pdf

¹⁴ https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ECB_contribution_to_EC_consultation_on_CMU_mid-term_review_201705.en.pdf

ολοκλήρωση. Οι διαδικασίες ανάκτησης χρέους θα πρέπει να γίνουν ταχύτερες και λιγότερο δαπανηρές. Επιπλέον, τα μέτρα που επικεντρώνονται στη βελτίωση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση μέσω των αγορών πρέπει να συμπληρώνονται με άλλα μέτρα πολιτικής που απευθύνονται σε επιχειρήσεις οι οποίες εξαρτώνται από την τραπεζική χρηματοδότηση. Η ένωση κεφαλαιαγορών θα απαιτήσει σημαντικές και φιλόδοξες προσπάθειες, και εκ μέρους των κρατών μελών, τα οποία θα πρέπει να είναι έτοιμα να αντιμετωπίσουν νομοθετικά και άλλα εμπόδια στη διασυνοριακή ροή κεφαλαίων. Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη θα πρέπει επομένως να επισπεύσουν τις προσπάθειες προς την επίτευξη της ένωσης κεφαλαιαγορών.

Όσον αφορά τις συνέπειες της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου (HB) από την ΕΕ (Brexit), ενώ η ΕΚΤ δεν συμμετέχει στις διαπραγματεύσεις, παρακολουθεί προσεκτικά όλες τις σχετικές εξελίξεις, ιδίως στον βαθμό που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τη μετάδοση της νομισματικής πολιτικής, τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, την τραπεζική εποπτεία ή την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών. Η ΕΚΤ καλεί τις τράπεζες να ετοιμαστούν για κάθε πιθανή έκτακτη ανάγκη, συμπεριλαμβανομένου του σεναρίου μη επίτευξης συμφωνίας που θα οδηγήσει σε σκληρό Brexit χωρίς μεταβατική φάση. Η ΕΚΤ έχει γνωστοποιήσει στις εισερχόμενες τράπεζες τα χρονικά περιθώρια που χρειάζονται οι εποπτικές αρχές προκειμένου να επεξεργαστούν τις αιτήσεις που λαμβάνουν. Για τις τράπεζες που επιθυμούν να μετεγκατασταθούν (ή να διευρύνουν τις δραστηριότητές τους) στη ζώνη του ευρώ και θα χρειαστούν άδεια για τη (διευρυμένη) δραστηριότητά τους μετά το Brexit, η ΕΚΤ και οι εθνικές εποπτικές αρχές θα πρέπει να λάβουν αιτήσεις αδειοδότησης το συντομότερο δυνατόν, αλλά μέχρι το τέλος του β' τριμήνου του 2018 το αργότερο. Αν οι αιτήσεις υποβληθούν πέραν αυτής της χρονικής περιόδου, δεν μπορεί να εξασφαλιστεί η επεξεργασία των σχετικών αδειών πριν από τον Απρίλιο του 2019. Εν προκειμένω, οι ίδιες οι τράπεζες είναι υπεύθυνες να διασφαλίσουν ότι θα έχουν λάβει εγκαίρως όλες τις άδειες που χρειάζονται για τις δραστηριότητες που προβλέπουν να ασκήσουν. Όπως έχει γνωστοποιηθεί μέσω των απαντήσεων σε συνήθεις ερωτήσεις στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ για την τραπεζική εποπτεία, η ΕΚΤ και οι εθνικές αρμόδιες αρχές μπορούν να προβλέψουν μεγαλύτερη περίοδο συσσώρευσης προκειμένου οι τράπεζες να εκπληρώσουν ορισμένες εποπτικές προσδοκίες. Ωστόσο, αν συμφωνηθεί μεταβατική περίοδος στο πλαίσιο της συμφωνίας για την αποχώρηση του HB, οι τράπεζες θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν αυτόν τον χρόνο προκειμένου να εφαρμόσουν τα σχέδιά τους για το Brexit και να εκπληρώσουν τις σχετικές με το Brexit εποπτικές προσδοκίες του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού.

3 Θέματα που σχετίζονται με τις υποδομές της αγοράς και τα συστήματα πληρωμών

Στην παράγραφο 34 εξετάζεται η σύσταση της ΕΚΤ για τροποποίηση του άρθρου 22 του καταστατικού του ΕΣΚΤ και στην παράγραφο 39 η πρόταση της Επιτροπής για τροποποίηση του κανονισμού για τις υποδομές των ευρωπαϊκών αγορών (European Market Infrastructure Regulation - EMIR). Στις παραγράφους 35 έως 37 του ψηφίσματος γίνεται αναφορά σε διάφορες πτυχές των πληρωμών.

Η ΕΚΤ εκφράζει την ικανοποίησή της για τις συζητήσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τη σύστασή της για τροποποίηση του άρθρου 22 του καταστατικού του ΕΣΚΤ. Όπως αναφέρθηκε από τον Πρόεδρο της ΕΚΤ, κ. Draghi, στις παρατηρήσεις του προς την Επιτροπή Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής στις 26 Φεβρουαρίου 2018,¹⁵ η ΕΚΤ χρειάζεται τα αναγκαία εργαλεία για την αντιμετώπιση κινδύνων σε περιορισμένο αριθμό τομέων που είναι κρίσιμοι για την εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής και την ομαλή λειτουργία συστημάτων πληρωμών. Η ΕΚΤ είναι έτοιμη να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να παράσχει περαιτέρω πληροφορίες στη διάρκεια των κοινοβουλευτικών συζητήσεων.

Η ΕΚΤ συμφωνεί ένθερμα με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσον αφορά την ανάγκη να ενισχυθεί η διαδικασία αναγνώρισης κεντρικών αντισυμβαλλομένων από τρίτες χώρες, ιδίως όσον αφορά δραστηριότητες εκκαθάρισης σε ευρώ. Οι κεντρικές τράπεζες έκδοσης νομισμάτων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των κεντρικών τραπεζών του Ευρωσυστήματος, θα πρέπει να συμμετέχουν πλήρως σε αυτήν τη διαδικασία προκειμένου να παρακολουθούν και να ελέγχουν τους κινδύνους που ενδέχεται να θέσουν οι κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι στη μετάδοση της νομισματικής πολιτικής και την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών. Η ΕΚΤ τονίζει ότι είναι σημαντικό να ολοκληρωθεί η έκδοση βασικών νομοθετικών κειμένων της ΕΕ – όπως ο κανονισμός EMIR II – πολύ πριν από το Brexit, προκειμένου να διασφαλιστεί η ετοιμότητα για κάθε πιθανή έκτακτη ανάγκη, συμπεριλαμβανομένου ενός σεναρίου μη επίτευξης συμφωνίας.

Η ΕΚΤ συμφωνεί ότι είναι σημαντικό να μελετηθούν η σημασία και οι συνέπειες ενός ψηφιακού νομίσματος κεντρικής τράπεζας, το οποίο αναφέρεται και ως ψηφιακή νομισματική βάση (digital base money - DBM). Πράγματι, σ' έναν κόσμο στενά διασυνδεδεμένων χρηματοπιστωτικών αγορών, η απόφαση μιας κεντρικής τράπεζας να εκδώσει ψηφιακό νόμισμα προς το ευρύ κοινό θα μπορούσε να έχει επίσης συνέπειες που υπερβαίνουν τα σύνορα της αντίστοιχης χώρας. Ανεξάρτητα από την πιθανή στάση που θα τηρήσει η ίδια η ΕΚΤ σχετικά με την ψηφιακή νομισματική βάση, είναι συνεπώς σημαντικό να μελετηθεί η φύση της ψηφιακής νομισματικής βάσης, οι πιθανοί λόγοι έκδοσης ψηφιακού νομίσματος από τις κεντρικές τράπεζες, καθώς και οι πιθανές συνέπειες για το τοπίο των πληρωμών σε ευρώ, τον τραπεζικό τομέα και τελικά τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την ομαλή άσκηση της νομισματικής πολιτικής.

Η ΕΚΤ έχει κληθεί επανειλημμένως από τα κράτη μέλη να γνωμοδοτήσει σχετικά με τη θέσπιση ή τη μείωση ορίων στις πληρωμές με μετρητά και αυτές οι διαβουλεύσεις δεν περιορίζονται στις συναλλαγές μικρής αξίας αλλά περιλαμβάνουν και περιορισμούς στις συναλλαγές μεταξύ φυσικών προσώπων. Το ευρώ είναι το μόνο νόμισμα σε φυσική μορφή για τους πολίτες της ζώνης του ευρώ που επιτρέπει τον άμεσο διακανονισμό και φέρει την εγγύηση των κεντρικών τραπεζών (ως νόμιμων εκδοτών). Δεδομένου αυτού του γεγονότος και του πολύ υψηλού ποσοστού των πληρωμών σε μετρητά, οι χώρες της ζώνης του ευρώ που προβλέπουν να εφαρμόσουν περαιτέρω περιορισμούς στις πληρωμές σε

¹⁵ Βλ. https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2018/html/ecb.sp180226_1.en.html.

μετρητά θα πρέπει να αξιολογήσουν με προσοχή την επίδραση αυτών των μέτρων και τον βαθμό στον οποίο είναι ενδεδειγμένα και αποτελεσματικά για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων. Όσον αφορά την έκδοση τραπεζογραμματίου ευρώ με ιδιότητα νόμιμου χρήματος προς τιμήν του Καρλομάγνου, όπως προτείνεται στο ψήφισμα, η ΕΚΤ κρίνει ενδεδειγμένο να καλέσει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενόψει του συντονιστικού της ρόλου για θέματα που αφορούν τα κέρματα ευρώ, να εξετάσει το ενδεχόμενο κοινής έκδοσης από τις 19 χώρες της ζώνης του ευρώ αναμνηστικού κέρματος με την εικόνα του Καρλομάγνου. Πέραν των κερμάτων που ενδέχεται να εκδοθούν από κάθε χώρα, τέτοια αναμνηστικά κέρματα έχουν χρησιμοποιηθεί για να τιμήσουν διάφορες σημαντικές επετείους ιστορικής, πανευρωπαϊκής σημασίας.¹⁶

4 Θεσμικά ζητήματα της ΕΚΤ

Οι παράγραφοι 1, 2, 41-46 και 48 του ψηφίσματος εξετάζουν διάφορες πτυχές του θεσμικού πλαισίου και της λειτουργίας της ΕΚΤ.

Η ΕΚΤ συμφωνεί με το ψήφισμα όσον αφορά την ανάγκη διαφύλαξης της ανεξαρτησίας της ΕΚΤ με παράλληλη διασφάλιση επαρκούς βαθμού λογοδοσίας για τις δραστηριότητές της. Η ανεξαρτησία και η λογοδοσία αποτελούν τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος.¹⁷ Το ψήφισμα περιέχει θετική αξιολόγηση των υφιστάμενων μηχανισμών λογοδοσίας μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της ΕΚΤ. Ενώ ζητεί περαιτέρω βελτίωση της διαδικασίας ανταλλαγής απόψεων με την ΕΚΤ με ενίσχυση της εστίασης, της διαδραστικότητας και της σημασίας της, το ψήφισμα επικροτεί τις τρέχουσες πρακτικές, δηλαδή τις τριμηνιαίες ακροάσεις του Προέδρου, τις πρόσθετες συναντήσεις με μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής καθώς και τις γραπτές απαντήσεις που παρέχει η ΕΚΤ. Επιπλέον, το γενικό αίτημα που απευθύνεται στην ΕΚΤ για ενίσχυση των προσπαθειών της όσον αφορά τη διαφάνεια φαίνεται να έχει εκπληρωθεί, δεδομένου ότι στο ψήφισμα αναγνωρίζονται οι πρόσφατες πρωτοβουλίες που ανέλαβε η ΕΚΤ για την επίτευξη αυτού του στόχου.

Το αίτημα που διατυπώνεται στο ψήφισμα προς την ΕΚΤ για διασφάλιση της ανεξαρτησίας των μελών της εσωτερικής της Επιτροπής Επιθεώρησης θα πρέπει να εξεταστεί σε συνδυασμό με την πρόσφατη απόφαση της ΕΚΤ για το συγκεκριμένο θέμα. Στις 2 Νοεμβρίου 2017 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ ενέκρινε την αναθεωρημένη εντολή της Επιτροπής Επιθεώρησης, η οποία περιλαμβάνει προσαρμογή των κριτηρίων επιλογής των μελών προκειμένου να λαμβάνεται υπόψη το διευρυμένο πεδίο των αρμοδιοτήτων της ΕΚΤ και να δίνεται το περιθώριο για μια εκπροσώπηση λιγότερο εστιασμένη σε θέματα κεντρικών τραπεζών από τα εξωτερικά μέλη. Όπως και η προηγούμενη εντολή, η

¹⁶ Το 2007 για την 50ή επέτειο της Συνθήκης της Ρώμης, το 2009 για τη 10η επέτειο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το 2012 για τα δέκα χρόνια των τραπεζογραμματίων και των κερμάτων ευρώ και το 2015 για την 30ή επέτειο της σημαίας της ΕΕ.

¹⁷ Βλ. επίσης την ομιλία του Benoît Cœuré του Μαρτίου του 2017 (https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2017/html/sp170328_1.en.html) και την ομιλία του Yves Mersch του Σεπτεμβρίου του 2017 (<https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2017/html/ecb.sp170904.en.html>).

αναθεωρημένη εντολή περιέχει ρητή διάταξη για την ανεξαρτησία των μελών της. Πέραν τούτου, σε τελική ανάλυση, τα οφέλη που προκύπτουν από μια σε βάθος γνώση των αρμοδιοτήτων, των υπηρεσιακών διεργασιών και διαδικασιών της ΕΚΤ υπεραντισταθμίζουν τυχόν ανησυχίες σχετικά με την ανεξαρτησία όταν πρόκειται για την αξιολόγηση της επάρκειας των πλαισίων πολιτικής και δραστηριοτήτων και την εκτίμηση των σχετικών κινδύνων. Πράγματι, χάρη στην πλούσια εμπειρία και το κύρος των μελών της καθώς και στην χαρακτηριζόμενη από εμπιστοσύνη σχέση αυτών με το Διοικητικό Συμβούλιο, η Επιτροπή Επιθεώρησης έχει συμβάλει καθοριστικά σε διάφορες βελτιώσεις του πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης της ΕΚΤ.

Όσον αφορά το αίτημα που διατυπώνεται στο ψήφισμα για διασφάλιση ότι η προεδρία της Επιτροπής Δεοντολογίας της ΕΚΤ δεν ασκείται από πρώην Πρόεδρο ή άλλο παλαιό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, η ΕΚΤ σημειώνει ότι δεν έχει καμία επιφύλαξη ως προς την καταλληλότητα του εν ενεργεία προεδρεύοντος. Η παλαιότερη ιδιότητα μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου ελάχιστα θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι επηρεάζει αρνητικά την αντικειμενική και αμερόληπτη εκτέλεση των καθηκόντων των μελών της Επιτροπής Δεοντολογίας. Πράγματι, το κύρος και η συνακόλουθη βαρύτητα του προεδρεύοντος της Επιτροπής Δεοντολογίας ως πρώην Προέδρου αποδείχτηκε ιδιαίτερα χρήσιμη σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η Επιτροπή Δεοντολογίας χρειάστηκε να έλθει σε επαφή με εθνικές αρχές. Τέλος, το γεγονός ότι ο πρώην Πρόεδρος είναι έτοιμος να αναλάβει τον ρόλο του προεδρεύοντος μιας τέτοιας επιτροπής εκπέμπει ταυτόχρονα ένα ισχυρό μήνυμα εντός της ΕΚΤ ότι η δεοντολογία λαμβάνεται σοβαρά υπόψη στο υψηλότερο επίπεδο ηγεσίας.

Ενώ στο ψήφισμα προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής θα πρέπει κατ' αρχήν να μην συμμετέχουν ταυτόχρονα σε φόρουμ που περιλαμβάνουν στελέχη τραπεζών οι οποίες εποπτεύονται από την ΕΚΤ, αναγνωρίζεται ότι αυτή η συμμετοχή είναι δυνατή εφόσον είναι σύμφωνη με την καθιερωμένη πρακτική σε παγκόσμιο επίπεδο και η ΕΚΤ συμμετέχει μαζί με άλλες κεντρικές τράπεζες. Είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι, προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή εκτέλεση της εντολής της ΕΚΤ, οι φορείς χάραξης πολιτικής της ΕΚΤ πρέπει να είναι ενημερωμένοι για τις εξελίξεις στο παγκόσμιο οικονομικό και χρηματοπιστωτικό περιβάλλον. Για τον σκοπό αυτόν, η ΕΚΤ και τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της διατηρούν τακτικό διάλογο με ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων μερών και πολυάριθμα φόρουμ, που φυσικά περιλαμβάνουν εποπτευόμενες τράπεζες μεταξύ των μελών τους. Αυτές οι συναντήσεις σαφώς λαμβάνουν χώρα εκτός του εποπτικού πλαισίου και τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής τηρούν πλήρως το ισχυρό πλαίσιο χρηστής διακυβέρνησης της ΕΚΤ, στο οποίο περιλαμβάνονται οι κώδικες συμπεριφοράς για τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής Επιτροπής, οι κατευθυντήριες αρχές που διέπουν την εξωτερική επικοινωνία των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και οι υποχρεώσεις επαγγελματικού απορρήτου και ανεξαρτησίας.

Όσον αφορά το αίτημα που διατυπώνεται στο ψήφισμα προς την ΕΚΤ για υιοθέτηση σαφούς και δημόσιας πολιτικής καταγγελιών (whistle-blowing), αυτό συμφωνεί με τις εργασίες που ήδη βρίσκονται σε εξέλιξη στην ΕΚΤ. Η

ενίσχυση του πλαισίου της ΕΚΤ για τις καταγγελίες περιλαμβάνεται στις στρατηγικές προτεραιότητες και τους επιχειρησιακούς στόχους της ΕΚΤ για τα έτη 2018-2020. Πράγματι, οι εργασίες για το σχέδιο αυτό έχουν ήδη ξεκινήσει.

Όσον αφορά το σχόλιο που διατυπώνεται στο ψήφισμα σχετικά με την τρέχουσα πολιτική απασχόλησης της ΕΚΤ, η ΕΚΤ θα ήθελε να επισημάνει ότι έχει ξεκινήσει διάλογο με τους εκπροσώπους του προσωπικού της με σκοπό την επανεξέταση και την αντιμετώπιση πιθανών αδυναμιών. Η ΕΚΤ, σε συνεργασία με τους εκπροσώπους του προσωπικού της, έχει μειώσει σημαντικά την εξάρτησή της από έκτακτους υπαλλήλους ιδίως τα τελευταία έτη. Τα μέτρα που έχουν ληφθεί περιλαμβάνουν τη δημιουργία σχεδόν 170 θέσεων προσωπικού προς αντικατάσταση συμβάσεων προσωρινά απασχολούμενων υπαλλήλων σε διάφορες υπηρεσιακές μονάδες της ΕΚΤ. Επιπλέον, το αίτημα που διατυπώνεται στο ψήφισμα προς την ΕΚΤ για διασφάλιση ίσης μεταχείρισης και ίσων ευκαιριών για όλα τα μέλη του προσωπικού της, καθώς και για εξασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών εργασίας εντός του οργάνου, συμφωνεί επίσης με τους στόχους και τις εξελισσόμενες εργασίες της ΕΚΤ.

Στο ψήφισμα αναγνωρίζονται οι πρωτοβουλίες της ΕΚΤ για την αντιμετώπιση, και μέσω ενισχυμένου διαλόγου με τους εκπροσώπους του προσωπικού της, των ανησυχιών των υπαλλήλων της για διάφορα θέματα. Θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι η έρευνα μεταξύ των μελών του προσωπικού που διενεργήθηκε το 2015 έδειξε υψηλό βαθμό δέσμευσης των μελών του προσωπικού με την ΕΚΤ, αποκαλύπτοντας ότι είναι υπερήφανα που εργάζονται για το εν λόγω όργανο και έχουν κίνητρα να καταβάλλουν την καλύτερη δυνατή προσπάθεια. Ωστόσο, στο πλαίσιο της έρευνας εντοπίστηκαν επίσης αρκετοί τομείς προς βελτίωση – όσον αφορά την εξέλιξη της σταδιοδρομίας και τη διαχείριση της απόδοσης, τον φόρτο εργασίας, την πίεση στην εργασία και το στρες, καθώς και την ειλικρίνεια και τη δίκαιη μεταχείριση – όπου έχουν ληφθεί σημαντικά μέτρα, κυρίως σε στενή συνεργασία με τους εκπροσώπους του προσωπικού. Η ΕΚΤ τονίζει περαιτέρω ότι έχει διενεργήσει δεύτερη έρευνα μεταξύ των μελών του προσωπικού το 2018 προκειμένου να αξιολογήσει κατά πόσον αυτές οι πρωτοβουλίες κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση. Η έρευνα έχει ολοκληρωθεί και τα αποτελέσματα θα αναλυθούν προσεχώς και θα καταρτιστούν σχέδια δράσης για την αντιμετώπιση των θεμάτων που θα εντοπιστούν. Τέλος, η ΕΚΤ σημειώνει ότι έχει συνεργαστεί στενά και εποικοδομητικά με την Επιτροπή Προσωπικού για ένα κοινό πρόγραμμα εργασίας που επικεντρώνεται σε διάφορους τομείς προτεραιότητας.